

Forum

zainteresovanih strana projekta

„Priprema dokumentacije za hidrotehničke radove
na kritičnim sektorima reke Dunav u Srbiji“

Datum:	26-09-2012
Vreme:	10:00 - 14:00
Mesto:	Direkcija za vodne puteve, Francuska 9, 11000 Beograd, Republika Srbija
Organizator:	Direkcija za vodne puteve (Plovput)
Predsedavajući:	Ivan Mitrović, Direkcija za vodne puteve (Plovput)

Zapisnik

sa petog sastanka Foruma zainteresovanih strana

Zapisnik pripremili:	Milica Ćurčić, Jasna Muškatirović, Ivan Mitrović (Plovput)
Fotografije:	Luka Krivokuća (Plovput)
Verzija:	Nacrt
Datum pripreme:	26-10-2012
Dostavljen na komentare:	30-10-2012
Finalna verzija	14-11-2012

Agenda

Vreme	Tema
09:45	Registracija
10:00	Pozdravni govor, program, organizaciona pitanja
10:10	Zapisnik sa četvrtog sastanka Foruma
10:20	Aneks I Opštih pravila o organizaciji i radu Foruma - spisak članova Foruma
10:30	Transparentnost rada Foruma – Izveštaj o realizovanim aktivnostima
10:40	Analiza vrednovanja dosadašnjeg rada Foruma
10:50	Zaštićena područja i ugrožene vrste – prezentacija PZZP
11:10	Morfološki procesi i hidrotehnički radovi - prezentacija WWF
11:30	<i>Pauza</i>
12:30	Metodologija definisanja kritičnih sektora
13:00	Alternativna rešenja za kritični sektor Bezdan
13:45	Zaključci, plan narednih sastanaka, završne reči
14:00	Do sledećeg sastanka

Lista učesnika

Ime i prezime/ Name and family name	Organizacija/ Organization	Skr. / Abbr.	Zemlja/ Country
Dušan Dobričić	Direkcija za vode (Nacionalni ICPDR koordinator) / Directorate of Water (National ICPDR Coordinator)	DzV	RS
Duška Dimović	Svetski fond za zaštitu prirode / World Wide Fund for Nature	WWF	RS
Duško Isaković	Međunarodna komisija za sliv reke Save / International Sava River Basin Commission	ISRBC	RS
Georg Rast	Svetski fond za zaštitu prirode / World Wide Fund for Nature	WWF	DE
Mr Gordana Karović	Aqua et Archaeologia	AetA	RS
Igor Dorčić	Udruženje kapetana Srbije / Ship Masters Association of Serbia	UKS	RS
Mr Ivan Mitrović	Direkcija za vodne puteve / Directorate for Inland Waterways	plovput	RS
Ivana Dmitrović	Energoprojekt	EP	RS
Dr Jasna Muškatirović	Direkcija za vodne puteve / Directorate for Inland Waterways	plovput	RS
Ljubiša Mihajlović	Direkcija za vodne puteve / Directorate for Inland Waterways	plovput	RS
Marko Tucakov	Pokrajinski zavod za zaštitu prirode / Institute for Nature Protection of Vojvodina	PZZP	RS
Michel Zuijderwijk	Witteveen Bos	WB	NL
Mićun Stanić	Ministarstvo energetike, razvoja i životne sredine, / Ministry of Energy, Development and environment	MERŽS	RS
Milica Ćurčić	Direkcija za vodne puteve / Directorate for Inland Waterways	plovput	RS
Nataša Đereg	Centar za ekologiju i održivi razvoj / Centre for Ecology and Sustainable Development	CEKOR	RS
Nenad Božulić	Udruženje kapetana Srbije / Ship Masters Association of Serbia	UKS	RS
Roberto Zanetti	Witteveen Bos	WB	NL
Slobodan Krstović	Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski	NALED	RS

	razvoj / National Alliance for Local Economic Development		
Tanja Lukić	Ministarstvo saobraćaja / Ministry of Transport	MS	RS
Zoran Novaković	Privredna komora Srbije / Serbian Chambers of Commerce	PKS	RS
Žaneta Ostojic Barjaktarević	Direkcija za vodne puteve / Directorate for Inland Waterways	plovput	RS

Gospođa Ostojic Barjaktarević, direktorka Direkcije za vodne puteve, zvanično je otvorila sastanak, poželeva dobrodošlicu učesnicima petog sastanka Foruma zainteresovanih strana projekta „Priprema dokumentacije za hidrotehničke radove na kritičnim sektorima na reci Dunav u Srbiji” i predala reč predsedavajućem Foruma gospodinu Ivanu Mitroviću (Direkcija za vodne puteve). Gospodin Mitrović je pozdravio učesnike i predstavio program petog sastanka Foruma.

Gospodin Mitrović je predstavio **zapisnik sa četvrtog sastanka Foruma**. Istakao je da su, u skladu sa Opštim pravilima o organizaciji i radu Foruma, komentari koje su učesnici četvrtog sastanka Foruma dostavili do 29. septembra 2012. godine uneti u ovaj dokument, kao i da je dokument od 04. oktobra dostupan javnosti na internet prezentaciji Plovputa, u odeljku Forum zainteresovanih strana projekta.

Gospodin Mitrović je predstavio aktivnosti koje se sprovode u cilju realizacije člana 8 Opštih pravila o organizaciji i radu Foruma (**Javnost rada Foruma**). On je obavestio učesnike sastanka da je od 26. juna 2012. godine (od prvog sastanka Foruma zainteresovanih strana projekta) do 26. oktobra 2012. godine zabeleženo gotovo 3.500 ulazaka na odeljak internet prezentacije Plovputa koji je posvećen Forumu zainteresovanih strana projekta. Nakon toga, obavestio je članove Foruma o sastancima i konferencijama na kojima je predstavljen dati projekat i rad Foruma zainteresovanih strana:

- 4. *Joint Statement* radionica, 17-18. septembar 2012. godine, Budimpešta
- 23. konferencija Dunav – Reka saradnje, Ka ostvarivanju ciljeva Dunavske strategije – uloga organizacija civilnog društva, 23. septembar 2012. godine, Beograd
- PIANC InCom komisija, 02-03. oktobar 2012. godine, Brisel
- Razmena iskustava između projekata „East of Vienna“ i „Priprema dokumentacije za hidrotehničke radove na kritičnim sektorima reke Dunav u Srbiji“, 08-09. oktobar 2012. godine, Beč i Ort
- 11. Skupština Udruženja kapetana Srbije, 20. oktobar 2012. godine, Donji Milanovac
- 16. Savetovanje Srpskog društva za hidraulička istraživanja i Srpskog društva za hidrologiju, 22-23. oktobar 2012. godine, Donji Milanovac (predstavljen rad Morfološke promene reke Dunav)

Nakon ovoga, gospodin Mitrović (Plovput) je obavestio učesnike sastanka o narednim aktivnostima vezanih za predstavljanje projekta i rada Foruma zainteresovanih strana projekta:

- 3. sastanak radnih grupa u okviru EUDRS (EU strategija za dunavski region), 07. novembar 2012. godine, Beograd
- Sastanak nadzornog odbora za PA 1a EUDRS-a, 08. novembar 2012. godine, Beograd
- 1. godišnji forum EUDRS-a, 27-28. novembar 2012. godine, Regensburg

Gospodin Mitrović je obavestio učesnike sastanka da će u narednom izdanju časopisa Danube Watch (Časopis ICPDR-a) biti objavljen članak o radu Foruma zainteresovanih strana projekta.

Gospodin Mihajlović (Plovput) predstavio je 3-D animaciju kritičnog sektora Preliv. On je rekao da će ovakve 3-D animacije biti pripremljene za sve kritične sektore (za koje će biti rađeni glavni projekti), kako bi predmet ovog projekta bio što razumljiviji za širu javnost.

Gospodin Tucakov (PZZP) je održao prezentaciju o **zaštićenim vrstama i zaštićenim područjima na Dunavu**. On je objasnio na kojim mestima se nalaze zaštićene vrste i koja su to zaštićena područja na reci Dunav. Ukazao je da na pojedinim kritičnim sektorima postoje zaštićene vrste, koje se nalaze ne samo u priobalnoj zoni, nego i u samom koritu reke. Takođe je napomenuo da se nekoliko kritičnih sektora preklapa sa zaštićenim područjima. Gospodin Zanetti (WB) je upitao da li to znači da na tim deonicama neće biti mogući bilo kakvi hidrotehnički radovi? Gospodin Tucakov je istakao da postoji više vrsta zaštićenih područja koja uživaju različitstepen zaštite, a da bi svi radovi koji utiču na ova područja morali biti izvođeni u skladu sa prethodno pribavljenim uslovima vezanim za očuvanje životne sredine. Gospodin Tucakov je pohvalio pristup Plovputa u implementaciji ovog projekta, vezan za pravovremeno podnošenje zahteva za izdavanje pretprojektnih i projektnih uslova od strane Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode i drugih relevantnih institucija. Gospodin Tucakov je napomenuo da neki hidrotehnički radovi koji se predlažu na Dunavu mogu imati i pozitivne efekte na životnu sredinu (poput ševrona i razvoja peščanih sprudova na njihovom nizvodnom delu). On je još jednom napomenuo važnost očuvanja životne sredine i naglasio da na teritoriji Vojvodine postoji 521 registrovano stanište strogo zaštićenih vrsta i da se neka od njih nalaze na sprudovima ili u koritu reke Dunav, na delovima Dunava koji su kritični u pogledu plovidbenih uslova. Istakao je važnost činjenice da se projektna dokumentacija priprema u skladu sa domaćim zakonima i po regulativi EU. Gospodin Rast (WWF) je postavio pitanje iz kog perioda su populacioni podaci vezani za međunarodno značajna područja za ptice (IBA) i područjima koje je Zavod dostavio za potrebe datog projekta. Gospodin Tucakov je odgovorio da su podaci iz perioda od 2000-2009. godine. Gospodin Rast (WWF) je upitao da li se tačno znaju lokacije mrestilišta pojedinih vrsta riba? Gospodin Tucakov je odgovorio da se znaju približne lokacije mrestilišta, ali da ne postoji sveobuhvatni monitoring populacija riba. Gospodin Rast (WWF) je napomenuo da se mora voditi računa i o zagađenosti sedimenta, na lokacijama koje će biti predviđene za radove, jer ukoliko je sediment zagađen, nakon njegovog vađenja, može doći do negativnih uticaja na živi svet Dunava. Na kraju svog izlaganja, gospodin Tucakov je rekao da će posle razvoja morfološkog modela biti moguće jasnije sagledati uticaj hidrotehničkih radova na Dunavu na životnu sredinu.

Gospodin Rast (WWF) je održao prezentaciju o **morfološkim procesima** i uticaju hidrotehničkih radova na životnu sredinu i eko sistem. Ukazao je na uticaj hidrotehničkih građevina na produbljenje korita i snižavanje etijaža, izdizanje građevina i prapratne negativne efekte (poput deficita u pronosu nanosa). On je istakao da je ovo problem koji se sreće u mnogim zemljama Evrope, koje sada moraju da snižavaju stare građevine, uz

veštačko ubacivanje nanosa i intervencije u cilju podizanje nivoa korita reka. Gospodin Rast (WWF) je istakao da bi ovo trebalo imati u vidu prilikom projektovanja hidrotehničkih građevina. Takođe je istakao da bi bilo poželjno da se prilikom projektovanja pogledaju stare karte, kada na reci nisu postojale hidrotehničke građevine ili su postojale u daleko manjem obimu, da bi se razumeo prirodni proces morfologije reke. Ovakav pristup pomaže u projektovanju adekvatnih građevina koje su u skladu sa prirodnim procesima, kao i da bi se izbeglo projektovanje građevina čiji pozitivan uticaj na dinamiku reke na bi bio održiv. Svi učesnici Foruma su se složili da je ovakvo sagledavanje reke jako korisno za odabir hidrotehničkih građevina koje se planiraju na Dunavu. Na kraju gospodin Rast je naglasio da je prilikom izvođenja hidrotehničkih radova na Dunavu veoma važno očuvanje dinamike reke, kao i izbegavanje stvaranja ostrva sa drvenom vegetacijom umesto peščanih sprudova (staništa ugroženih vrsta poput žalara slepića), očuvanje lesnih zaravni (staništa zaštićene vrske bregunice) kao i plitkih podvodnih sprudova kao mrestilišta za ribe. Na kraju, gospodin Rast se osvrnuo na Joint Statement i deo koji se odnosi na zaštitu životne sredine, istakavši važnost razmatranja prilagođavanja postojećih građevina. Kao primer, naveo je nepovezane napere, smanjenje visine postojećih napera koji su trenutno viši od projektovanog nivoa (više od 0.5 m iznad etijaža), ograničavanje stvaranja drvene vegetacije u međunaperskim poljima (značajno za zaštitu od poplava).

Gospodin Zuijderwijk (WB) održao je prezentaciju o **metodologiji definisanja kritičnih sektora**. On je istakao definiciju kritičnih sektora koja glasi da je kritični sektor deo reke na kome nisu ispunjeni zahtevani gabariti plovnog puta, prema preporukama Dunavske komisije u odnosu na projektovani niski plovodbeni nivo. Preporuke Dunavske komisije za dimenzije plovnog puta su u pogledu širine, dubine (NPN) i poluprečnika krivine. Kako je istakla gospođica Muškatirović (Plovput), bilo je neophodno da se napravi proračun niskih plovodbenih nivoa koji se baziraju na osnovu perioda 1981-2010. godine. Gospodin Zuijderwijk (WB) je naglasio da su oni to i uradili i da je tako nastao projektovani niski plovodbeni nivo, koji je određen 1-D hidrauličkim modelom, koji odgovara protoku trajanja 94%, za 30-godišnji period 1981-2010. Gospodin Zuijderwijk (WB) je pojasnio da su podaci koji su korišćeni za izradu 1D - hidrauličkog modela osa plovnog puta (unete u model X, Y koordinate), poprečni profili na rastojanjima od 200m iz 2011. godine, protoci i vodostaji. Gospodin Stanić (MEMSP) je upitao da li se može prognozirati vrednost etijaža u budućnosti? Gospodin Zuijderwijk (WB) je odgovorio da na deonici od Bezdana do Bačke Palanke, može da se predvidi pad etijaža za 1 cm/godišnje.

Gospodin Zuijderwijk (WB) predstavio je **alternativna rešenja za kritični sektor Bezdan**. On je ukratko predstavio trenutno stanje na ovoj deonici Dunava i ukazao na kojim mestima plovni put ne ispunjava propisane gabarite. Za ovaj sektor gospodin Zuijderwijk (WB) je prikazao tri moguća rešenja. Na kraju izlaganja gospodin Zuijderwijk (WB) je rekao da je opcija broj 3 vrednovana kao najbolje alternativno rešenja u okviru višekriterijumske analize alternativnih rešenja za kritični sektor Bezdan (analiza pojedinačnih alternativnih rešenja dostupna je na internet prezentaciji Plovputa, u odeljku Forum zainteresovanih strana). Članovi Foruma su se saglasili da ova opcija bude detaljno ispitana u narednoj fazi projekta uz upotrebu detaljnog morfološkog modela, kao i da se izvrši optimizacija u pogledu tačne lokacije, broja i dimenzija predloženih građevina.

Nakon prezentacije kritičnog sektora Bezdan, pristupilo se definisanju vremenskog okvira za naredne sastanke. Dogovoreno je da se naredni sastanak Foruma održi **14. decembra** 2012. godine. Tačno mesto i vreme trajanja sastanka će biti naknadno utvrđeni, u skladu sa

vremenskim okvirom definisanim Opštim pravilima o organizaciji i radu Foruma. Nakon pohvalnih reči o načinu na koji je sastanak organizovan i izražene volje za nastavak učešća u narednim aktivnostima Foruma svih članova i posmatrača, gospodin Mitrović se zahvalio svim učesnicima na aktivnoj ulozi u radu Foruma, čime je sastanak i zvanično završen.

Naredni koraci

Aktivnost	Odgovoran	Rok
Postavljanje dokumentacije sa petog sastanka Foruma na internet prezentaciju Plovputa (program, lista učesnika, prezentacije, fotografije)	Predsedavajući	30-10-2012
Dostavljanje komentara na zapisnik sa petog sastanka Foruma	Svi	09-11-2012
Dostavljanje konačne verzije zapisnika sa petog sastanka Foruma učesnicima sastanka	Predsedavajući	14-11-2012
Postavljanje zapisnika sa petog sastanka Foruma na internet prezentaciju Plovputa	Predsedavajući	14-11-2012
Dostavljanje nacrt programa šestog sastanka Foruma	Predsedavajući	20-11-2012
Dostavljanje komentara na nacrt programa šestog sastanka Foruma	Svi	25-11-2012
Dostavljanje konačne verzije programa šestog sastanka Foruma	Predsedavajući	27-11-2012
Šesti sastanak Foruma	Svi	14-12-2012

